

UITVOERINGS- AGENDA PLANET

Voortkomend uit de Kadernotitie Duurzaamheid

Februari 2021

Duurzaam
Scherpenzeel

Inhoud

Inleiding	2
Thema's van de uitvoeringsagenda.....	2
Communicatieplan	2
Aanpak en organisatie	3
Plannen en actualiseren	3
Uitvoeringsthema's	5
Verduurzaming Sportpark	6
Zon op Dak.....	9
Duurzaamheidslening.....	11
Gemeente als voorbeeld	13
Klimaatadaptatie: aanpak hittestress, ontsteden en voorkomen wateroverlast	15
Beleids thema's	17
Biodiversiteit	18
Grondstoffen	21
Energievisie: Grootschalige Duurzame Energieopwekking	23
Verduurzaming woningen	25
Duurzame mobiliteit.....	28

Inleiding

Deze Uitvoeringsagenda Duurzaamheid is een uitwerking van de Kadernotitie Duurzaamheid (raadsbesluit 13 februari 2020). In de kadernotitie is beschreven wat de gemeente Scherpenzeel verstaat onder het brede begrip duurzaamheid, namelijk de 3 P's: Planet, People en Profit. In de kadernotitie zijn deze pijlers uitgewerkt in thema's:

Pijler	Thema's
Planet	Energie
	Leefomgeving, Klimaat en Grondstoffen
People	Sociaal verbonden
	Gezond, Veilig en Gelukkig
Profit	Lokale economie
	Gemeentelijke organisatie

In Scherpenzeel is de afgelopen jaren relatief weinig aandacht uitgegaan naar de pijler Planet. De meest urgente vraagstukken liggen daarom op dit moment binnen de pijler Planet. Dit heeft onder meer relatie met de landelijke aandacht voor klimaatmaatregelen die voortvloeien uit het Klimaatakkoord¹, waaronder voor Scherpenzeel onder meer de Regionale Energie Strategie en de aardgastransitie van belang zijn. Daarom heeft de raad het college in een motie opgeroepen om in de uitvoeringsagenda op dit moment de pijler Planet de hoogste prioriteit te geven. Voor deze uitvoeringsagenda Planet vraagt de raad om heldere kaders en concrete doelen en resultaten gekoppeld aan programma's en instrumenten. Ook roept zij het college op om resultaten goed te monitoren, hierover twee maal per jaar te rapporteren en een duurzaamheidsjaarverslag op te stellen. Deze verantwoording maakt onderdeel uit van de P&C cyclus.

Thema's van de uitvoeringsagenda

Het college van B en W pakt de handschoen graag op, ook zij is van mening dat er binnen de Planet-pijler een enorme uitdaging ligt. Zij ziet kansen om goede resultaten te boeken in Scherpenzeel. Om het behapbaar te houden kiest het College voor tien duidelijke, herkenbare onderwerpen die de samenleving van Scherpenzeel nauw raken. Dit zijn:

Uitvoeringsthema's

- CO₂-besparen prioriteit 1 Verduurzaming sportpark
- CO₂-besparen prioriteit 2 Zonne-energie op daken
- CO₂-besparen prioriteit 3 Duurzaamheidslening
- Gemeente als voorbeeld
- Klimaat adaptatie

Beleidsthema's

- Biodiversiteit
- Grondstoffen, waaronder afvalscheiding en circulariteit
- Verduurzaming van de woningen
- Grootschalige duurzame opwekking
- Duurzame mobiliteit

De bovenstaande onderwerpen worden in dit document verder toegelicht en uitgewerkt in zogenaamde werkbladen.

Communicatieplan

Een belangrijk onderdeel bij deze uitvoeringsagenda is de communicatie. Dat geldt voor de communicatie intern in de gemeentelijke organisatie en college en gemeenteraad, maar ook de externe communicatie richting inwoners, ondernemers, organisaties en initiatiefnemers. De beoogde communicatie zal voor de verschillende onderdelen van deze agenda verschillen. Communicatie met betrekking tot de uitrol van

---

¹ Klimaatakkoord, 28 juni 2019

laadpalen en fietsbeleid vraagt een andere insteek dan die voor de duurzaamheidsleningen. Niet alleen vanwege een verschillende doelgroep, maar ook vanwege de aard van de maatregelen en wat er beoogd wordt. Communicatie is in alle gevallen van strategisch belang, omdat in veel gevallen de actor een andere is dan de gemeente zelf. Wat van die actor wordt verwacht, waartoe die actor moet worden aangezet of welke mogelijkheden die actor tot zijn beschikking heeft is allemaal onderdeel van de boodschap die op de verschillende onderdelen van deze agenda moet worden overgebracht. Daarom is er als uitvloeisel van de voorliggende agenda een communicatieplan opgesteld, waarin deze zaken nader zijn uitgewerkt. Tevens is hierin aangegeven met welke boodschap, op welk moment en met welke doelgroep en of intermediair, communicatie een rol zal vervullen. Hoe daarop wordt gestuurd en welke communicatiemiddelen en of – instrumentarium inclusief monitoring daarvoor wordt ingezet. In het communicatieplan is tevens uitwerking gegeven naar de wijze waarop (analoog aan gemeentepanel) inwoners kunnen worden betrokken bij het beleid door middel van bijvoorbeeld een klankbordgroep².

Aanpak en organisatie

De thema's van deze uitvoeringsagenda overlappen verschillende beleidsterreinen. Dat betekent ook dat de eerste verantwoordelijkheid of het trekkerschap voor thema's bij verschillende afdelingen en teams belegd is. In die afdelingen en of teams liggen ook de juiste bevoegdheden, expertise en middelen om onderdelen uit deze agenda tot realisatie te brengen. In de uitwerking per thema in de navolgende werkbladen is aangegeven waar het thema is belegd en wie trekker is. Om de uitvoering voortvarend op te pakken is het idee dat per thema een interne (werk)opdracht wordt geformuleerd (waarvan de werkbladen uit deze agenda de basis vormen), met een opdrachtgever (afdelingshoofd Ruimte en Groen) en een opdrachtnemer (betreffende trekker: projectleiders, beleidsmedewerkers). Deze opdrachtnemers rapporteren aan het afdelingshoofd Ruimte en Groen (in de rol van opdrachtgever). Daarmee past het ook in de P&C-cyclus. Het afdelingshoofd kan de rapportage delegeren aan de beleidsmedewerker duurzaamheid.

Plannen en actualiseren

Deze uitvoeringsagenda is dynamisch. De 10 onderwerpen die nu zijn opgenomen zijn op dit moment urgent en of relevant. Ieder jaar zal in aanloop naar de begroting worden beoordeeld in welk stadium de onderdelen zich in de uitvoering bevinden en of ze uit de agenda kunnen verdwijnen, dan wel moeten worden gecontinueerd. Dit is tevens het moment dat kan worden beoordeeld of nieuwe onderdelen moeten worden toegevoegd of dat de ingestoken weg met betrekking tot een onderdeel aanpassing vraagt. Het is een agenda met een repeterend cyclisch patroon dat aansluit op de P&C-cyclus.

Ten aanzien van de 10 thema's is nu een grove prioritering te maken voor de komende twee jaar. In onderstaande tabel is dit schematisch weergegeven. Dit is geen blauwdruk en gaande de uitvoering kan blijken dat planning met betrekking tot specifieke thema's anders verloopt. Met onderstaand schema wordt een houvast gegeven over de gewenste en nu te voorziene actualiteit. De meeste van deze thema's zullen overigens ook jaarrond aandacht vragen. Denk bijvoorbeeld aan de gemeente als voorbeeld. De jaarrond activiteiten worden hier beschouwd als business as usual. De accenten in onderstaand schema hebben betrekking op een intensivering in aandacht om uitvoering op een nieuw niveau te brengen of om kaderstellend beleid op te stellen waarbinnen uitvoering kan worden opgepakt.

Thema	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	Q1 2022	Q2 2022	Q3 2022	Q4 2022
CO ₂ -besparen prioriteit 1 Verduurzaming sportpark								
Klimaat adaptatie								
Biodiversiteit								
Duurzame mobiliteit								
CO ₂ -besparen prioriteit 2 Zonne-energie op daken								

² Bij de opstelling van de kadernotitie duurzaamheid is een klankbordgroep uit de Scherpenzeelse samenleving betrokken geweest. Deze heeft nu een slapend bestaan, maar het is logisch om deze klankbordgroep te consulteren over en te betrekken bij deze uitvoeringsagenda

CO2-besparen prioriteit 3 Duurzaamheidslening								
Gemeente als voorbeeld								
Grondstoffen, waaronder afvalscheiding en circulariteit								
Grootschalige duurzame opwekking								
Verduurzaming van de woningen								

Uitvoeringsthema's

Verduurzaming Sportpark	
Ambities uit de Kadernotitie Duurzaamheid	<ul style="list-style-type: none"> - 55% broeikasgasreductie in 2030; - Energieneutraal in 2050. <p>De eenvoudigste manier om broeikasgas - CO₂-uitstoot te verminderen is door het verminderen van energieverbruik. Daarnaast zorgt duurzame opwek voor vermindering van CO₂-uitstoot.</p>
Begrotingsprogramma's	<p>Programma 3: Onderhoud kapitaalgoederen Programma 5: Sport, cultuur en recreatie Programma 7: Volksgezondheid en milieu</p>
Doel(en)	We maken het sportpark de Bree energieneutraal
Beoogd Resultaat	<ul style="list-style-type: none"> - Zonnecentrale de Bree: 1700 panelen, 540.000 kWh/j. Zonnepanelen ook op kleinere gebouwen; - Ver-led-den sportpark; Toelichting: Op het sportpark is een deel van de verlichting van de gemeente en een deel daarvan is reeds in led uitgevoerd. Voor de verlichting die nog niet van led is voorzien loopt nog een onderhoudscontract en deze verlichting is (op veld 3 na) nog in goede staat. De verlichting op veld 3 is oude verlichting, in slechte staat en wordt zelden gebruikt en is in beeld voor vervanging door led; - Langere termijn: Aanleg en vervanging kunstgras door duurzamere alternatieven; De kunstgrasmarkt is volop in ontwikkeling. Over circa 5 jaar zijn er veel duurzamere recyclebare matten zonder infill. Deze bij de eerstvolgende vervanging toepassen.
Beleidskaders, -programma's, uitvoeringsplan	<ul style="list-style-type: none"> - Visie- en Kadernota Sport & bewegen, 2013-2017; - Nota Grondbeleid 2018-2021; - Meerjarenonderhoudsprogramma van de Breehoek (eindigt in 2020); - Meerjarenonderhoudsprogramma's van de andere gebouwen op het sportpark; - Kadernotie Duurzaamheid; - Uitvoeringsagenda " Planet" Duurzaamheid.
Implementatie/activiteiten	<p>Bestaande activiteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Natuurlijk beheer en onderhoud In het Sportveldenbeheer gebruikt de gemeente al jaren geen gif meer en voor de natuurgrasvelden worden alleen organische meststoffen gebruikt. Ongedierte (bijvoorbeeld Engerlingen) wordt momenteel bestreden door scholeksters. <p>Voorziene activiteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plan van aanpak door coöperatie Vallei Energie met o.a.: <ul style="list-style-type: none"> - Afspraken Vallei Energie en gemeente, m.b.t.: - Collectieve parkontwikkeling: inventarisatie van behoefte en verwachting van de individuele clubs - Onderzoek mogelijkheden dak van De Breehoek - Businesscase uitwerken <ul style="list-style-type: none"> ○ ambities ○ onderzoeken - Werving van en door de clubs van leden om te participeren in verduurzaming. • Project/business plan realisatie zonnecentrale;

	<ul style="list-style-type: none"> • Besparingsmaatregelen sportpark: <ul style="list-style-type: none"> - Isoleren bestaande gebouwen; - Waterbesparingsmaatregelen, zoals korter douchen (douchetimer).
Rol gemeente	<ul style="list-style-type: none"> - Opdrachtgever voor Vallei Energie start plan van aanpak (tot aan realisatie businessplan); - Intermediair tussen partijen, netwerk toegankelijk maken, etc.; - Eventuele financier van onderdelen; - Afname van duurzaam opgewekte energie; - Isoleren bestaande gebouwen; - Waterbesparing door o.a. korter douchen (douchetimer); - Communicatie richting inwoners.
Stakeholders	Exploitant Breehoek; Div. sportverenigingen; Inwoners Scherpenzeel.
(Lokale) ambassadeur	p.m.
Monitoring	Gerealiseerde duurzame stroomopbrengst en –afname;
Relatie met andere pijlers	Profit: op termijn zal dit financieel voordeel op leveren. Elektriciteitsprijs daalt, gasprijs stijgt. Daarnaast zijn er mogelijkheden voor lokale installateurs.
Risico(s)	Meerjarenonderhoudsprogramma van de Bree(hoek) loopt tot einde 2020. Rondom de Breehoek worden op dit moment verschillende scenario's verkend, zoals toevoeging van gemeentelijke huisvesting, de verduurzamingsopgave, concentratie van verschillende functies etc.
Communicatie	<p>Voor de verduurzaming van het sportpark richt de communicatie zich met name op de verenigingen en inwoners die gebruik maken van de faciliteiten van het sportpark en de Breehoek. :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interne organisatie → met betrokken collega's (vergunningen, openbare ruimte, vastgoed) overleg over hoe verduurzaming van de gebouwen en terrein van het sportpark vorm kan krijgen en op welke wijze de gemeente hierin haar rol kan pakken en de wijze waarop hierover met betrokkenen het gesprek wordt aangegaan. • Verenigingen → het informeren, stimuleren en faciliteren van verduurzamende maatregelen (isolatie, led, duurzame energieopwekking). Hierin is ook een rol weggelegd voor de energie coöperatie Vallei Energie. • Inwoners en ondernemers → het informeren van inwoners over de verduurzaming en mogelijkheden om hierin te participeren en te stimuleren dat inwoners afnemer worden van duurzaam opgewekte energie van het sportpark.
Intern	
Financiën	Duurzaam beheer en exploitatie sportpark de Breehoek (led, energiecentrale, onderhoud, etc.) Geschatte bijdrage van € 40.000 incidenteel – nog niet begroot.
Organisatie en inzet	De verduurzaming van het sportpark is onderdeel van het huidige takenpakket van de betrokken medewerkers. Geen aanvullende uren.

Trekker en betrokken collega's	<p>Trekker</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beleidsmedewerker duurzaamheid (projectleider) <p>Betrokken</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beheerder gemeentelijk vastgoed; - Beheer openbare ruimte waaronder verlichting (ook van sportvelden); - Beleidsmedewerker sport en cultuur – verantwoordelijk voor nieuwe gebruikersovereenkomsten die opgesteld moeten worden (oude zit lang niet alles in); - Groenbeheerder gemeente (kunst)grasvelden en groenonderhoud – heeft ook regelmatig contacten met sportverenigingen; - Accounthouder Breehoek.
--------------------------------	---

Zon op Dak	
Ambities uit de Kadernotitie Duurzaamheid	<ul style="list-style-type: none"> - 55% broeikasgasreductie in 2030; - Energieneutraal in 2050.
Begrotingsprogramma's	Programma 0: Bestuur en ondersteuning Programma 7: Volksgezondheid en milieu Programma 8: Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing
Doel(en)	Zonnepanelen op zoveel mogelijk daken realiseren. Dus op particuliere woningen, bedrijfspanden, gebouwen op bedrijventerreinen, daken in het buitengebied en daken van maatschappelijke organisaties. Daarnaast realisatie van zonnepanelen boven parkeerterreinen.
Beoogd resultaat	<ul style="list-style-type: none"> - Inzicht in aantallen geschikte daken voor zonnepanelen; - Inzicht in aantallen parkeerterreinen mogelijk geschikt zijn voor zonnepanelen; - Jaarlijkse toename van het areaal zonnepanelen op daken van gebouwen en boven parkeerterreinen.
Beleidskaders, -programma's, uitvoeringsplan	<ul style="list-style-type: none"> - Woonvisie; - Meerjarenonderhoudsprogramma's van gemeentelijke gebouwen; - Kadernotitie Duurzaamheid; - Uitvoeringsagenda " Planet" Duurzaamheid.
Implementatie/activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> - Potentieonderzoek naar hoeveel geschikte daken voor zonnepanelen (gereed in 2021); - Potentieonderzoek naar hoeveel parkeerterreinen mogelijk geschikt zijn voor zonnepanelen (gereed in 2021); - We faciliteren inwoners door het (laten) organiseren van een collectieve inkoopactie voor zonnepanelen. Financiering hiervoor kan via de in te voeren duurzaamheidslening; - Voor ondernemers organiseren we informatie en ondersteuning op maat.
Rol gemeente	<ul style="list-style-type: none"> - Opdrachtgever voor inkoopactie; - Opdrachtgever voor maatwerkondersteuning voor ondernemers; - Duurzaamheidslening verstrekken.
Stakeholders	<ul style="list-style-type: none"> - Vallei Energie of andere lokale energiecoöperatie; - Woningcorporatie Woonstede; - Dak eigenaren; - Eigenaren van parkeerterreinen. - Inwoners
(Lokale) ambassadeur	p.m.
Monitoring	<ul style="list-style-type: none"> - Vermogen zonne-energie (kW) via Waarstaatjegemeente.nl; - CO₂ prestatieladder.
Relatie met andere pijlers	Profit: Door te investeren in duurzaamheidsmaatregelen zoals zonnepanelen behouden particuliere woningen hun waarde of worden ze meer waard. Bij huurwoningen dalen de energielasten. Zonnepanelen kunnen geïnstalleerd worden door lokale ondernemers, waardoor er ook weinig reisdrempels zijn. Zonnepanelen op bedrijfsdaken dragen bij

	aan een vermindering van de energielasten en zorgen voor een verduurzaming van de bedrijfsvoering.
Risico(s)	We kunnen dak eigenaren niet verplichten om zonnepanelen te (laten) installeren. Op de beide panden van het gemeentehuis liggen nog geen zonnepanelen en gezien de lopende discussie over huisvesting worden die ook niet op korte termijn geïnstalleerd. Hierdoor kunnen we het verwijt krijgen zelf niet het goede voorbeeld te geven.
Communicatie	<ul style="list-style-type: none"> - Inwoners: particuliere huiseigenaren; - Verhuurders (woningcorporatie en particuliere verhuurders); - Ondernemers.
Intern	
Financiën	Onderdeel van budget Energieloket, structureel € 15.000 extra in kadernota en Werkbudget Duurzaamheid.
Organisatie en inzet	Het realiseren van zon op dak is onderdeel van het huidige takenpakket van de betrokken medewerkers. Geen aanvullende uren.
Betrokken collega's	<p>Trekker</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beleidsmedewerker duurzaamheid (projectleider) <p>Betrokkenen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inkoop; - Beleidsmedewerker economie en ondernemen; - Beleidsmedewerker wonen.

Duurzaamheidslening	
Ambities uit de Kadernotitie Duurzaamheid	<ul style="list-style-type: none"> - 55% broeikasgasreductie in 2030; - Energieneutraal in 2050.
Begrotingsprogramma's	Programma 1: Veiligheid Programma 7: Volksgezondheid en milieu Programma 8: Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing
Doel(en)	<ul style="list-style-type: none"> - Verduurzaming woningen in eigendom van particulieren stimuleren; - Verduurzaming van andere gebouwen stimuleren.
Beoogd resultaat	Verbetering van energie labels bij particuliere woningen en andere gebouwen en vermindering energieverbruik bij deze gebouwen
Beleidskaders, -programma's, uitvoeringsplan	<ul style="list-style-type: none"> - Woonvisie; - Kadernotitie Duurzaamheid; - Uitvoeringsagenda "Planet" Duurzaamheid.
Implementatie/activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> - Invoeren Stimuleringslening Toekomstbestendig Wonen (Duurzaamheidslening); - Invoeren Stimuleringslening Duurzaamheid (voor maatschappelijke instellingen zoals scholen, sportverenigingen, kerken en VvE's).
Rol gemeente	Medefinancier
Stakeholders	<ul style="list-style-type: none"> - Particuliere woningeigenaren; - Eigenaren (rechtspersonen) van andere gebouwen met een maatschappelijke doelstelling, zoals sportverenigingen, kerken en VvE's; - SvN; - Provincie Gelderland.
(Lokale) ambassadeur	p.m.
Monitoring	<ul style="list-style-type: none"> - Aantal verstrekte leningen en type gefinancierde maatregelen; - Energielabel, gemiddeld elektriciteitsverbruik, gemiddeld gasgebruik etc. via waarstaatjegemeente.nl; - CO₂ prestatieladder (als we die invoeren).
Relatie met andere pijlers	Profit: door het verduurzamen van woningen worden deze toekomstbestendiger, comfortabeler en behouden zij hun waarde. Duurzaamheidsmaatregelen kunnen uitgevoerd worden door lokale ondernemers. Hiermee stimuleren we de lokale ondernemers en werkgelegenheid in Scherpenzeel.
Risico(s)	Uitputting van de financiële middelen
Communicatie	<ul style="list-style-type: none"> - Particuliere woningeigenaren; - Eigenaren (rechtspersonen) van andere gebouwen met een maatschappelijke doelstelling, zoals sportverenigingen, kerken en VvE's;
Intern	

Financiën	Bijdrage van € 200.000 tot € 500.000, uit algemene reserve – met raadsvoorstel. Niet begroot.
Organisatie en inzet	Voor het opstellen van verordeningen, het toetsen van de aanvragen aan de gemeentelijke verordening en het verstrekken van de toewijzing wordt naar schatting 40 uur personele capaciteit per jaar verwacht.
Betrokken collega's	Trekker <ul style="list-style-type: none"> - Beleidsmedewerker wonen (projectleider) Betrokkenen <ul style="list-style-type: none"> - Beleidsmedewerker duurzaamheid; - Beleidsmedewerker AOV; - Beleidsmedewerker financiën; - Juridisch medewerker.

Gemeente als voorbeeld	
Ambities uit de Kadernotitie Duurzaamheid	Als gemeente het goede voorbeeld geven op het gebied van duurzaamheid binnen de organisatie
Begrotingsprogramma's	Programma 0: Bestuur en ondersteuning
Doel(en)	<ul style="list-style-type: none"> - De gemeentelijke organisatie verduurzamen, door intern bewust bezig zijn met duurzaamheid door het zowel pragmatisch, in de werkprocessen als beleidsmatig in te passen; - Gemeente als voorbeeld neerzetten.
Beoogd resultaat	Reduceren van de ecologische footprint van de gemeente.
Beleidskaders, -programma's, uitvoeringsplan	<ul style="list-style-type: none"> - Inkoopbeleid; - ABC-Scherpenzeel (organisatieplan); - ARBO beleid; - Personeelsbeleid; - Kadernotitie Duurzaamheid; - Uitvoeringsagenda "Planet" Duurzaamheid.
Implementatie/activiteiten	<p>Bestaande activiteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aanbesteding leerlingenvervoer; - Duurzame inkoop kantoorartikelen; - Gescheiden afval inzameling; - Kopje "Duurzaamheid" in raadsvoorstel; - Elektrisch fietsenplan medewerkers gemeente. - Kopje "Duurzaamheid" in collegevoorstel; <p>Voorziene activiteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Richtlijnen opstellen voor invullen Kopje "Duurzaamheid" in raadsvoorstel; - Duurzaam vervoer personeel gemeente; - Actieplan Duurzame gemeentelijke organisatie; - Gemeentepanel Duurzaamheid; - OV business kaart beschikbaar werknemer gemeente; - In 2021/2022 loopt het huidige contract voor de inkoop van energie af. Bij de nieuwe aanbesteding zorgen we dat we groene energie inkopen; - Duurzaamheid (o.a. circulair inkopen) verankeren in inkoopbeleid dat in 2021 geactualiseerd wordt; - Invoering CO₂ prestatieladder (is aangenomen motie); - Duurzame inkoop buitendienst; - Duurzamer gebruik panden gemeente; - Global Goals gemeente worden. - Tip v/d week op flash - Dubbel gebruik van papier
Rol gemeente	De gemeente heeft een initiërende rol met betrekking tot het vergroten van duurzame ontwikkelingen binnen de gemeentelijke organisatie.
Stakeholders	<ul style="list-style-type: none"> - Medewerkers gemeente Scherpenzeel; - Afvalinzamelaar kantoorafval; - Bedrijven voor levering van kantoorartikelen.

(Lokale) ambassadeur	n.v.t.
Monitoring	CO ₂ prestatieladder.
Risico(s)	Het Gemeentepanel Duurzaamheid is een integraal team collega's die zich bezig houdt met de duurzaamheid binnen de gemeente. Doordat het vanuit een klein groepje collega's wordt gedragen, is een risico dat andere collega's het niet eens zijn of zich niet kunnen vinden in de duurzame aanpassingen en/of toevoegingen.
Communicatie	<p>Het Gemeentepanel Duurzaamheid is een integraal team collega's die zich bezig houdt met de duurzaamheid binnen de gemeente.</p> <p>Intern → er zal worden gekeken met betrokken collega's waar en hoe we duurzame(re) beslissingen kunnen maken, bijvoorbeeld in ons inkoopbeleid.</p> <p>Ondernemers → het informeren en eventueel stimuleren en faciliteren om duurzaamheid maatregelen te nemen.</p> <p>Inwoners → het informeren over duurzaamheidsmaatregelen in de uitvoering die gevolgen kunnen hebben voor inwoners.</p>
Intern	
Financiën	Geen apart budget – onderdeel van de reguliere budgetten.
Organisatie en inzet	<p>De activiteiten in dit beleidsthema zijn zeer divers en daarom lastig in capaciteit te benoemen. Voor activiteiten die reeds onderdeel zijn het takenpakket van beleidsmedewerkers duurzaamheid (o.a. energiecontract) worden geen aanvullende uren voorzien.</p> <p>Overige projecten, zoals het invoeren van de CO₂ prestatieladder, het opstellen van nieuwwinkoopbeleid en duurzaamheid hierin verankeren of het duurzamer gebruik van panden worden op diverse plekken in de organisatie belegd.</p> <p>Afhankelijk van de mate van ondersteuning zal de invoering van de CO₂ prestatieladder 55 a 185 uur capaciteit kosten. Het duurzamer gebruik van de panden gemiddeld 40 uur en het inkoopbeleid 100 uur. Het actieplan duurzame gemeentelijke organisatie en aanverwante activiteiten zal nog eens 40 uur extra capaciteit vragen.</p>
Betrokken collega's	<p>Trekker</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bedrijfsvoering (projectleider) <p>Betrokkenen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Leden Gemeentepanel Duurzaamheid; - Bodes; - Verantwoordelijke inkoopbeleid; - Communicatie; - Inkoopbureau IBMN.

Klimaatadaptatie: aanpak hittestress, ontsteningen en voorkomen wateroverlast	
Ambities uit de Kadernotitie Duurzaamheid	Scherpenzeel wordt klimaatbestendig.
Begrotingsprogramma's	Programma 7: Volksgezondheid en milieu Programma 9: Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing
Doel(en)	<ul style="list-style-type: none"> - Maatregelen enten op bestaande gebiedskenmerken; - De afvalwaterketen in en om Scherpenzeel duurzamer maken; - Samen, integraal en gebiedsgericht werken; - Een goed functionerende (afval)waterketen en watersysteem hebben.
Beoogd resultaat	<ul style="list-style-type: none"> - Gebiedskenmerken gebruiken in al onze beslissingen; - Vergroten # meters gescheiden rioolstelsel; - Vergroten % groen in Scherpenzeel; - Nieuwe Groenstructuurkaart in 2022.
Beleidskaders, -programma's, uitvoeringsplan	<p>Bestaand:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Waterplan 2020-2024; - Bomenstructuurplan 2016; - Grondwaterbeleid- en beheerplan 2016; - Waterstructuurplan Scherpenzeel zuid 2014; - Kadernotitie Duurzaamheid. <p>Voorzien:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Klimaatadaptief-beleid 2021; - Uitvoeringsagenda "Planet" Duurzaamheid.
Implementatie/activiteiten	<p>Bestaande activiteit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ontwikkelen groenstructuurkaart incl. maatregelen ten behoeve van klimaatadaptatie (zie ook biodiversiteit). <p>Voorziene activiteit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitvoeren communicatieplan ter ondersteuning van het Waterplan 2020-2024; - Operatie Steenbreek; - Aanpassen snippergroenbeleid; - Afkoppelen – o.a. Eikenlaan; - Aanleg 850 meter gescheiden riool in 2021; - Aanleg 850 meter gescheiden riool in 2023; - Uitwerking Centrumvisie.
Rol gemeente	Het implementeren van klimaatadaptieve maatregelen.
Stakeholders	<ul style="list-style-type: none"> - Provincie Gelderland; - Waterschap Vallei en Veluwe; - Inwoners gemeente Scherpenzeel; - Ondernemers gemeente Scherpenzeel; - Vitens; - Basisscholen in Scherpenzeel; - Afvalwaterteam Scherpenzeel/Woudenberg; - Tuinkeuringscommissie.

(Lokale) ambassadeur	p.m.
Monitoring	<ul style="list-style-type: none"> - Monitoring van grondwaterstanden via grondwatermeetnet in Scherpenzeel; - Monitoring van oppervlaktewaterpeil in belangrijke waterlopen in Scherpenzeel. Het waterschap Vallei en Veluwe heeft hiervoor als onderdeel van de samenwerking meetapparatuur op verschillende waterlopen geïnstalleerd; - KNMI rapportage; - (Klimaat)stresstest; Klimaateffectatlas.
Relatie met andere pijlers	Profit: een toekomstbestendig watersysteem draagt bij aan een duurzame bedrijfsvoering.
Risico(s)	n.v.t.
Communicatie	Ter ondersteuning van het Waterplan 2020-2024 is een communicatieplan opgesteld om onder meer het doel en de (klimaat) maatregelenprogramma's van het waterplan te communiceren aan bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden.
Intern	
Financiën	Kadernota: € 25.000 structureel i.c.m. biodiversiteit.
Organisatie en inzet	Klimaatadaptatie is reeds onderdeel van de lopende werkzaamheden. Geen aanvullende uren voorzien.
Betrokken collega's	<p>Trekker</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beleidsmedewerker riool en water (projectleider) <p>Betrokkenen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beleidsmedewerker duurzaamheid; - Projectleider centrumvisie; - Beleidsmedewerker ruimtelijke ordening; - Beleidsmedewerker groen; - Beleidsmedewerker mobiliteit; - Communicatie.

Beleidsthema's

Biodiversiteit	
Ambities uit de Kadernotitie Duurzaamheid	<p>Het vergroten van de biodiversiteit in de gemeente Scherpenzeel zodat de natuurlijke waarden weer worden herkend en erkend.</p> <p><i>Toelichting:</i> <i>Het gaat hier om het vergroten en versterken van de soortenrijkdom in Scherpenzeel, zowel flora als fauna. Daarbij nauw aansluitend op de soorten die hier van nature aanwezig zijn. Deze soorten kenmerken de natuur in Scherpenzeel, maar dragen ook bij aan de diversiteit en weerbaarheid van dezelfde natuur.</i></p>
Begrotingsprogramma's	<p>Programma 5: Sport, Cultuur en Recreatie Programma 7: Volksgezondheid en milieu Programma 9: Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing</p>
Doel(en)	<p>Meer soorten in flora en fauna, terugkeer van verdwenen soorten, zodat daarmee ook de natuurlijke balans wordt hersteld.</p>
Beoogd resultaat	<p>Binnen het groenbeheer zijn er drie splitsingen, te weten: intensief groen, extensief groen en (laan)bomen.</p> <p>Intensief groen: Het intensief groen voert binnen de eisen (groentypen) een beleid van het toepassen van variatie. Ook realisatie van vogel- insectenvriendelijke soorten (veel variatie) binnen de groentypen (rozen, sierheesters, hagen, bosplantsoen, gazon etc.). Voor die intensieve groentypen halen we daar het maximale uit. We gebruiken al jarenlang geen gif meer.</p> <p>(laan)bomen: Hier is het streven om zo veel mogelijk variatie aan te brengen. Een beleid dat in 2007 is opgestart. Zo legt de gemeente takkenrillen aan en blijven oude stammen daar waar mogelijk staan voor vogels, insecten en schimmels etc. Verder worden daar waar ruimte is vogel- fruit- en insectenbosjes aangelegd.</p> <p>Extensief Groen: (Bermen – watergangenbeheer): Ecologisch beheer bermen en watergangen.</p> <p>Ons uitgangspunt is dat fauna volgt op flora. Verder zetten we in op gebiedsbescherming in plaats van soortenbescherming.</p>
Beleidskaders, -programma's, uitvoeringsplan	<p>Bestaand:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bomenstructuurplan 2016; - Kadernotitie Duurzaamheid; - Nota Grondbeleid; - Berm- en waterbeheerplan; - Afvalwaterplan; - Uitvoeringsplan Eikenprocessierups. <p>Voorzien:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitwerking Centrumvisie; - Groenstructuurkaart 2022; - Uitvoeringsagenda " Planet" Duurzaamheid.

Implementatie/activiteiten	<p>Bestaande activiteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Groenbeheer en -onderhoud: Geen gebruik bestrijdingsmiddelen continueren Gericht verschrallingsbeheer bermen en overs, Sinus maaien, toepassen kleurkeur bermenbeheer, educatieve lessen scholen, fruitbossen (walnoten, hazelaar, vlierbessen, tamme Kastanje, pruim, appel etc.), gevarieerd maai-beheer (bijvoorbeeld 6 keer per jaar maaien en afvoeren, 2Xp/jr., 1Xp/jr. 0,5Xp/jr. en 0,33Xp/jr. Langs oevers stukken laten staan (bijvoorbeeld elk jaar één derde laten staan zodat houtige- en kruidenvegetatie maximaal 3 jaar staan). Omvormen van gazon naar ruwgras of naar bosplantsoen. Aanleggen poelen. Creëren van meer gradiëntsituaties (bijvoorbeeld van voedselrijk naar –arm of van droog naar nat etc.); - Jaarlijkse Natuurwerkdag; - Jaarlijkse Boomplantdag; - Eikenprocessierups bestrijding ; - Inzaaien bijenmengsels; - Natuurvriendelijke oevers; - Stimuleren en promoten Vallei Boert Bewust; - Akkerwinde als groene wijk. <p>Voorziene activiteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Operatie Steenbreek; - Uitwerking Centrumvisie; - Vergroenen Schoolpleinen; - Actualiseren snippergroenbeleid met daarbij de relatie leggen met klimaatadaptatie (voorkomen van verstening van snippergroen); - Herzien van berm- en watergangbeheerplan vanuit de principes van ecologie en soortendiversiteit resulterend in ander groenbeheer (voorbeeld Akkerwinde). - Onderzoek invoering natuurinclusief bouwen (puntensysteem in bouwverordening, zie voorbeeld Ede) - Opleiden van de buitendienst over biodiversiteit en werkwijze
Rol gemeente	<ul style="list-style-type: none"> - initiëren en faciliteren van initiatieven uit de Scherpenzeelse gemeenschap gericht op vergroten biodiversiteit door de inzet van expertise, ondersteunende middelen, etc.; - het beheer van de openbare ruime en het groenbeheer is een taak van de gemeente.
Stakeholders	<ul style="list-style-type: none"> - Imkervereniging; - Platteland Anders; - Landgoed Scherpenzeel; - Agrarische ondernemers; - Stichting houd Scherpenzeel Groen en Gezond; - Gelderse Natuur en Milieufederatie (GNMF); - Inwoners; - Geldersch Landschap en Kastelen; - Landschap Erfgoed Utrecht; - Stichting Grebbelinie; - Lokale natuurminnaars.
(Lokale) ambassadeur	p.m.
Monitoring	<ul style="list-style-type: none"> - Permanent Kwadraten (PQ) aanleggen voor controlelocaties voor de ontwikkeling van de Flora. - Jaarlijkse meting # m² bijenlint - # soorten in Scherpenzeel

	<ul style="list-style-type: none"> - IPC (groene ruimte) biodiversiteitsmeetlat
Relatie met andere pijlers	<p>People: Biodiversiteit heeft ook baten voor het welzijn van de inwoners van Scherpenzeel. Niet alleen vanuit de natuurbeleving, maar ook in termen van ontspanning.</p> <p>Profit: Op lange termijn levert versterken van de biodiversiteit ook meer financiële baten op. Denk daarbij aan voorkomen van ziektes, versterken van vruchtbaarheid en de groeipotentie en weerbaarheid van agrarische productie.</p>
Risico(s)	<ul style="list-style-type: none"> - Het gebrek aan draagvlak; - Inwoners die het (bijkomstig) onderhoud van een groene tuin niet zien zitten en kiezen voor verhard oppervlak; - Gebrek van integrale aanpak biodiversiteit in de gemeente.
Communicatie	<p>Voor biodiversiteit zijn er diverse doelgroepen en stakeholders waarmee gecommuniceerd moet worden:</p> <p>Interne organisatie → met betrokken collega's overleg over hoe we op verschillende vlakken biodiversiteit kunnen vergroten in de gemeente, beleidsmatig maar zeker ook uitvoerend.</p> <p>Ondernemers → het informeren, stimuleren en faciliteren van maatregelen die biodiversiteit vergroten.</p> <p>Inwoners → het informeren, stimuleren en faciliteren van maatregelen die biodiversiteit vergroten.</p>
Intern	
Financiën	Kadernota: € 25.000 structureel i.c.m. klimaatadaptatie.
Organisatie en inzet	<p>Het vergroten van de biodiversiteit in de gemeente Scherpenzeel is onderdeel van de huidige werkwijze. Hiervoor zijn geen aanvullende uren voorzien.</p> <p>Voor het begeleiden van participatieve trajecten met betrokken inwoners (natuurwerkdag/boomplantdag/initiatieven etc.) wordt 250 uur ambtelijke capaciteit verwacht.</p> <p>Hiernaast wordt voor het opleiden van de buitendienst in het kader van biodiversiteit 1 a 2 werkdagen geschat.</p>
Betrokken collega's	<p>Trekker</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beleidsmedewerker groen (projectleider) <p>Betrokkenen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Projectleider centrumvisie; - Beleidsmedewerker riool en water; - Medewerker Civieltechniek; - Coördinator WSW-medewerkers en groendienst.

Grondstoffen	
Ambities uit de Kadernotitie Duurzaamheid	Van afval naar grondstoffen, door transitie van afvalscheiding naar circulariteit en hergebruik van grondstoffen.
Begrotingsprogramma's	Programma 7: Volksgezondheid en milieu
Doel(en)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Om Scherpenzeel duurzaam en schoon te houden, willen we zwerfafval reduceren en voorkomen; 2. Hoger scheidingsresultaat bij afvalinzameling.
Beoogd resultaat	<ol style="list-style-type: none"> 1. In het beheer van de openbare ruimte door de gemeente wordt expliciet aandacht gegeven aan het voorkomen en beperken van (zwerf)afval, ondermeer door het op peil houden en plaatsen van afvalbakken en structurele personele inzet. 2. Afvalinzameling volgens het principe van diftar ('gedifferentieerde tarieven'). Om de landelijke doelstelling van 30 kg restafval per inwoner te kunnen halen (nu 75% scheiding in 2020 naar 100% (30 kg) in 2025).
Beleidskaders, -programma's, uitvoeringsplan	<ul style="list-style-type: none"> - Grondstoffenbeleidsplan; - Kadernotitie Duurzaamheid; - Uitvoeringsagenda "Planet" Duurzaamheid.
Implementatie/activiteiten	<p>Bestaande activiteiten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Clean Up Day; - Nieuwjaarsvegen; - Variabele tarieven voor restafval, naast vaste tarief voor afvalinzameling; - Stimuleren en belonen van burgerinitiatieven m.b.t. zwerfafval - Inwoners faciliteren van zwerfafval opruim materiaal; - Stimuleren thuiscompostering; - Werkafspraken inrichting en beheer openbare ruimte <p>Nieuwe activiteiten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opstellen nieuw grondstoffenbeleidsplan in 2022. Huidige plan loopt tot en met 2022
Rol gemeente	Beheerder openbare ruimte; Opdrachtgever afvalinzamelaars.
Stakeholders	<ul style="list-style-type: none"> - Detailhandel; - Inwoners; - Afvalinzamelaars.
(Lokale) ambassadeur	Zwerfafval vrijwilligers.
Monitoring	# kg restafval per inwoner per jaar
Relatie met andere pijlers	Profit: grondstoffen leveren wat op en dragen bij aan totstandkoming circulaire economie.

Risico(s)	Draagvlak onder inwoners bij stijgende kosten afvalstoffenheffing. De grondstoffenmarkt is een mondiale markt met veel onzekerheden en fluctuerende prijzen voor papier, plastic, etc. Daardoor zijn bepaalde opbrengsten niet gegarandeerd en is er risico dat kosten zullen stijgen.
Communicatie	<p>Voor de verduurzaming van het sportpark richt de communicatie zich met name op de verenigingen en inwoners die gebruik maken van de faciliteiten van het sportpark en de Breehoek. :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interne organisatie → met betrokken collega's (vergunningen, openbare ruimte, vastgoed) overleg over hoe verduurzaming van de gebouwen en terrein van het sportpark vorm kan krijgen en op welke wijze de gemeente hierin haar rol kan pakken en de wijze waarop hierover met betrokkenen het gesprek wordt aangegaan. • Verenigingen en ondernemers → het informeren, stimuleren en faciliteren van verduurzamende maatregelen (isolatie, led, duurzame energieopwekking). Hierin is ook een rol weggelegd voor de energie coöperatie Vallei Energie. • Inwoners → het informeren van inwoners over de verduurzaming en mogelijkheden om hierin te participeren en te stimuleren dat inwoners afnemer worden van duurzaam opgewekte energie van het sportpark.
Intern	
Financiën	Afvalstoffenheffing en Zwerfafvalvergoeding.
Organisatie en inzet	De transitie van afvalscheiding naar circulariteit en hergebruik van grondstoffen is onderdeel van het huidige takenpakket van de betrokken medewerkers. Geen aanvullende uren.
Betrokken collega's	<p>Trekker</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beleidsmedewerker duurzaamheid (projectleider) <p>Betrokkenen</p> <ul style="list-style-type: none"> - medewerkers beheer en onderhoud openbare ruimte - medewerker afvalinzameling

Energievisie: Grootschalige Duurzame Energieopwekking

Ambities uit de Kadernotitie Duurzaamheid	Energieneutraal in 2050 We gaan fors meer duurzame energie opwekken. Dat gebeurt eerst met de nu bewezen technieken. Dus met wind en zonne-energie. Parallel aan het regionale proces stellen we een lokale Energievisie op. Daarvoor kijken we naar onze lokale ambitie en breder dan alleen de nu bewezen technieken.
Begrotingsprogramma's	Programma 7: Volksgezondheid en milieu Programma 8: Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing
Doel(en)	Een gedragen, gewogen en landschappelijk goed ingepaste toepassing van grootschalige energieopwekking ten behoeve van de klimaatambities van de gemeente Scherpenzeel.
Beoogd resultaat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Energievisie; 2. Afweegkader wind en zon, mogelijk inclusief "ladder".
Beleidskaders, -programma's, uitvoeringsplan	<ul style="list-style-type: none"> - Concept RES Foodvalley; - Gelders Energieakkoord; - Beleidslijn windenergie provincie Gelderland; - Omgevingsvisie; - Kadernotitie Duurzaamheid; - Uitvoeringsagenda "Planet" Duurzaamheid.
Implementatie/activiteiten	<p>In het kader van het landelijk klimaatakkoord wordt in 30 RES-regio's geïnventariseerd welke ruimte en mogelijkheden er liggen voor grootschalige duurzame energieopwekking door middel van zonne- en windenergie. Foodvalley, met de gemeente Scherpenzeel, is zo'n RES-regio.</p> <p>Daarnaast heeft ook de gemeente Scherpenzeel haar eigen ambitie om energieneutraal te worden in 2050. Beiden leveren voor Scherpenzeel opgaven op ten aanzien van duurzame energieopwekking. Voor zowel wind- als zonne-energie worden zoekgebieden opgesteld. Voor zon geldt dat de potentie is uit te splitsen in zon op dak en zonneweiden. We borgen dat initiatieven voor wind- en/of zonne-energie goed ingepast worden in de Scherpenzeelse omgeving en dat de baten en eigendom en daarmee zeggenschap ten goede komt aan de Scherpenzeelse gemeenschap. De activiteiten om dit te bereiken bestaan uit het ontwikkelen van een beleids- en vervolgens afweegkader, dat wordt vastgesteld door de gemeenteraad en op basis waarvan het college van B en W vervolgens initiatieven kan beoordelen. In de formele planvorming die nodig is om van initiatief tot daadwerkelijke realisatie ervan te komen speelt ook de gemeenteraad een rol. Bijvoorbeeld in geval er een project MER moet worden doorlopen (vaak het geval in grootschaliger initiatieven), waarbij de raad de nota reikwijdte en detail moet vaststellen, maar ook in geval er een bestemmingsplanwijziging nodig is om een initiatief mogelijk te maken.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Opstellen en vaststellen energievisie door college en raad; 2. In navolging van energievisie: Vertaling in afwegingskader voor zon en windinitiatieven vast te stellen door college en raad.
Rol gemeente	<ul style="list-style-type: none"> - Beleid ontwikkelen in samenspraak met raad en bevolking (draagvlak, participatie); - Borgen dat de baten ook lokaal landen; - Ruimtelijke Ordening.

Stakeholders	<ul style="list-style-type: none"> - Gemeenteraad; - Inwoners en ondernemers in Scherpenzeel; - Agrariërs in Scherpenzeel; - Energie coöperatie Vallei Energie; - Initiatiefnemers voor grootschalige opwek door zon of wind.
(Lokale) ambassadeur	p.m.
Monitoring	% hernieuwbaar van totale energieverbruik in Scherpenzeel
Relatie met andere pijlers	Profit: met grootschalige energieprojecten is veel geld te verdienen. Indien een deel van dat geld ook lokaal wordt teruggesluisd kan dat ook gebruikt worden voor andere lokale opgaven zoals de transitie in de landbouw, landschapsversterkende investeringen, etc.
Risico(s)	<ul style="list-style-type: none"> - Draagvlak onder de bevolking; - Impact op de omgeving en landschap; - Wegvloeien van de baten naar derden en uit de gemeenschap.
Communicatie	<p>Met betrekking tot grootschalige duurzame energieopwekking richt de communicatie zich met name op de inwoners en ondernemers in Scherpenzeel vanuit het werken aan draagvlak voor grootschalige opwek. Later bij realisatie van dergelijke initiatieven gaat het daarbij ook om participatie, eigenaarschap en energieafname in deze initiatieven:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Interne organisatie → betrokken collega's (vergunningen, R.O., openbare ruimte, natuur en landschap, financiën, burgerparticipatie) zijn mede vanuit hun dossier bepalend voor de eisen die aan initiatieven voor grootschalige duurzame opwek worden gesteld. - Ondernemers → <ol style="list-style-type: none"> 1. Communicatie gericht op participatie bij vorming beleidskader en bij de planvorming en ten behoeve van de participatie van ondernemers; 2. Communicatie t.b.v. draagvlak voor en deelname aan initiatieven. - Inwoners → <ol style="list-style-type: none"> 1. Communicatie gericht op participatie bij vorming beleidskader en bij de planvorming en ten behoeve van de participatie van inwoners; 2. Communicatie t.b.v. draagvlak voor en deelname aan initiatieven.
Intern	
Financiën	€ 10.000 incidenteel in Kadernota begroot.
Organisatie en inzet	Het opstellen van een energievisie is onderdeel van het huidige takenpakket van de betrokken medewerkers. Geen aanvullende uren.
Betrokken collega's	<p>Trekker</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beleidsmedewerker duurzaamheid (projectleider) <p>Betrokkenen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beleidsmedewerker R.O.

Verduurzaming woningen	
Ambities uit de Kadernotitie Duurzaamheid	Energie-transitie in bestaande bebouwing: “van het gas af”/warmtetransitie/restwarmte/warmtenet en energieneutrale nieuwbouw.
Begrotingsprogramma's	Programma 1: Veiligheid Programma 6: Sociaal Domein Programma 8: Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing
Doel(en)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rijksopgave: 2050 gasloos; 2. Meer energieneutrale woningen en een groter % van de bestaande woningen naar label A en B in Scherpenzeel; 3. Via wijkaanpak inzicht in opgaven en kansen voor de gehele gemeente.
Beoogd resultaat	<ul style="list-style-type: none"> - Energievisie; - Hoger % woningen van gas af in 2030 door middel van wijkaanpak; - De woningcorporatie is een belangrijke partner in de verduurzaming van woningen en realiseren warmtenet of andere vormen van warmtevoorziening. Verdergaande verduurzaming woningvoorraad en -installaties woningcorporatie is onderdeel van de terugkerende prestatieafspraken; - Het (bijna) energieneutraal bouwen van nieuwbouwwoningen en het verkennen van de mogelijkheden om te stimuleren dat bestaande woningen energie neutraler worden (in ieder geval het woningbezit van woningcorporaties → gemiddeld. label B in 2025); - Duurzaamheidseisen bij nieuwbouw- en transformatieprojecten.
Beleidskaders, -programma's, uitvoeringsplan	<ul style="list-style-type: none"> - Woonvisie 2020-2030, prestatieafspraken; - Grond- en vastgoedbeleid; - Kadernotitie Duurzaamheid; - Uitvoeringsagenda “ Planet” Duurzaamheid.
Implementatie/activiteiten	<p>Bestaande activiteiten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Energieloket → advies aan inwoners m.b.t. verduurzamen eigen woning. <p>Voorziene activiteiten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Financiële prikkels, zoals duurzaamheidslening en regelingen gericht op energiebesparing en isolatie; - 2021: Transitie opgave en mogelijkheden per wijk in beeld.
Rol gemeente	<ul style="list-style-type: none"> - Regie op lokale uitrol energietransitie gebouwde omgeving; - Financier, financieel facilitator; - Randvoorwaarden creëren voor energietransitie; - Toetser bouwplannen; - Partij bij prestatieafspraken.
Stakeholders	<ul style="list-style-type: none"> - Inwoners; - Project ontwikkelaars; - VvE's;

	<ul style="list-style-type: none"> - Woningcorporatie Woonstede en Patrimonium; - Energieloket; - Coöperatie Vallei Energie; - Warmtebedrijf Scherpenzeel.
(Lokale) ambassadeur	Energieambassadeur.
Monitoring	% Woningen van het gas af % Energielabel A
Relatie met andere pijlers	<p>People: wonen raakt direct mensen. Wonen wordt vaak beschouwd als een primaire levensbehoefte voor mensen om een bestaan op te kunnen bouwen. Wooncomfort maakt daar onderdeel van uit.</p> <p>Profit: de energietransitie kost op korte termijn geld en heeft effect op de energiekosten van inwoners, wat kan leiden tot energiearmoede. Uiteindelijk worden deze investeringen terugverdiend. Belangrijk aandachtspunt is dat minder draagkrachtigen ook in deze transitie kunnen meekomen.</p>
Risico(s)	<ul style="list-style-type: none"> - Stagnatie in de bouw en daarmee korte termijn resultaten willen boeken, met weinig ruimte voor verduurzaming; - Grotere kloof tussen draagkrachtigen en minder draagkrachtigen, omdat de laatste niet in staat zijn in de verduurzaming van hun huis te investeren of niet bij machte om daar zelf invloed op te hebben en daardoor uiteindelijk met hoge kosten te maken krijgen.
Communicatie	<ul style="list-style-type: none"> - Interne organisatie → betrokken collega's (wonen, vergunningen, R.O., openbare ruimte, financiën) zijn mede vanuit hun dossier bepalend voor de afspraken met ontwikkelaars en woningcorporatie, eisen die worden gesteld aan bouwvergunningen en aanbesteding en de wijze waarop verduurzaming ook financieel kan worden ondersteund vanuit gemeente. - Ondernemers en projectontwikkelaars → Hier gaat het om het meenemen van duurzaamheid in communicatie-uitingen van de gemeente in de richting van ontwikkelende partijen en bij aanbestedingen van bouwwerkzaamheden. - Inwoners → Via Energieloket en onze eigen webpagina inwoners informeren over de alternatieven, de mogelijkheden die ze zelf hebben om te verduurzamen en de financieringsopties die er voor hen zijn.
Intern	
Financiën	Transitievisie warmte €50.000 in Kadernota begroot en Werkbudget Duurzaamheid.
Organisatie en inzet	Een wijkaanpak is een intensief proces, maar levert wel op dat bewoners eigenaarschap creëren en handelingsperspectief vinden. Hiervoor wordt 100 uur ambtelijke capaciteit verwacht.
Betrokken collega's	Trekker: <ul style="list-style-type: none"> - Beleidsmedewerker wonen (projectleider)

	<p>Betrokkenen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beleidsmedewerker duurzaamheid; - Beleidsmedewerker R.O; - Beheer openbare ruimte.
--	---

Duurzame mobiliteit	
Ambities uit de Kadernotitie Duurzaamheid	Energiedoelstelling Scherpenzeel; in 2050 energieneutraal en 55% CO ₂ reductie in 2030.
Begrotingsprogramma's	Programma 2: Verkeer en vervoer Programma 7: Volksgezondheid en milieu Programma 9: Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing
Doel(en)	De eerste stap is het voorkomen van niet CO ₂ neutrale mobiliteit. Daarna is de inzet om mobiliteit zo duurzaam mogelijk te maken. Automobiliteit: Verhogen aantal laadpalen in Scherpenzeel aansluitend op de huidige en te verwachten vraag. Fiets en openbaar vervoer: <ul style="list-style-type: none"> - Toename gebruik fiets en openbaar vervoer (OV). - Verhogen aantal laadpalen voor fietsen.
Beoogd resultaat	Automobiliteit: Over 10 jaar 250 laadpalen in gemeente Scherpenzeel om te voldoen aan de ingeschatte behoefte. Fiets en openbaar vervoer: <ul style="list-style-type: none"> - OV en fiets vriendelijk inrichten openbare ruimte; - OV en fiets vriendelijk inrichten infrastructuur; - Inpassen fietsvriendelijkheid in (nieuw)bouw.
Beleidskaders, -programma's, uitvoeringsplan	Bestaand: <ul style="list-style-type: none"> - Beleidsregels Plaatsen van laadpunten voor elektrische voertuigen op openbaar terrein 2020; - Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR); - Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur (AVOI); - Regionale Aanpak Laadinfrastructuur (RAL); - Kadernotitie Duurzaamheid. Voorziene: <ul style="list-style-type: none"> - Project Uitwerking Centrumvisie; - Duurzaam mobiliteitsplan Scherpenzeel; - Uitvoeringsagenda "Planet" Duurzaamheid.
Implementatie/activiteiten	Bestaande activiteit: <ul style="list-style-type: none"> - Projectplan fietsstad 2020 - Laadpaal bij gemeentewerf - Elektrische bedrijfswagens bij buitendienst Voorziene activiteiten: <ul style="list-style-type: none"> - OV voorlichting (40+); - Plan plaatsing laadpalen auto en fiets; - Gemeentelijke deelauto; - Duurzaam vervoer inwoners; - Laadpalen bij gemeentehuis (en ook bij de gemeentewerf) 1 laadpaal (2 laadpunten) voor bezoekers, 1 laadpaal voor personeel;

	<ul style="list-style-type: none"> - Uitleen buggy's op de markt ter bevordering gebruik fiets. - Groene Voetstappen week – alle kinderen komen gedurende één week zoveel mogelijk lopend, met de fiets, steppend, skatend etc. naar school (i.p.v. met de auto). - Integrale visie laadinfrastructuur opstellen (2021)
Rol gemeente	De gemeente heeft een initiërende en faciliterende rol met betrekking tot het vergroten van de duurzame mobiliteit in de gemeente.
Stakeholders	<ul style="list-style-type: none"> - Inwoners met (elektrisch) motorvoertuig; - Inwoners met een (elektrische) fiets; - Alliander; - Liander; - Exploitanten laadpalen; - Buitendienst gemeente Scherpenzeel; - Fietsbond; - Lokale fietshandelaren; - Scholen.
(Lokale) ambassadeur	p.m.
Monitoring	<ul style="list-style-type: none"> - Jaarlijkse registratie van het aantal laadpalen in de openbare ruimte, gebruik van de laadpalen en de gerelateerde CO₂ reductie. Aantal auto's op aardgas en elektriciteit via waarstaatjegemeente.nl. - Tweejaarlijkse registratie # kilometer vrij liggend fietspad.
Relatie met andere pijlers	Profit: meer laadmogelijkheden in de openbare ruimte stimuleert de aanschaf van elektrische voertuigen bij o.a. de lokale ondernemers. Het fietsvriendelijk(er) maken van Scherpenzeel kan ook de aanschaf van fietsen bij o.a. lokale ondernemers vergroten. Tot slot kunnen door het fietsvriendelijk(er) maken van Scherpenzeel de lokale ondernemingen en restaurants profiteren door het creëren van een aantrekkelijke toeristisch fietsroute.
Risico(s)	<ul style="list-style-type: none"> - Bezwaar van inwoners over de reductie van reguliere parkeerplaatsen in de openbare ruimte; - Laadcapaciteit blijft achter op het aantal elektrische voertuigen in Scherpenzeel
Communicatie	<p>Interne organisatie → met betrokken collega's overleg over hoe we op verschillende vlakken duurzame mobiliteit kunnen vergroten in de gemeente, zowel beleidsmatig als uitvoerend.</p> <p>Ondernemers → het informeren over duurzame mobiliteit maatregelen.</p> <p>Inwoners → het informeren over duurzame mobiliteit maatregelen.</p>
Intern	
Financiën	Bestaande budgetten mobiliteit + werkbudget duurzaamheid.

Organisatie en inzet	Duurzame mobiliteit is onderdeel van het huidige takenpakket van de betrokken medewerkers. Geen aanvullende uren.
Betrokken collega's	<p>Trekker</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beleidsmedewerker verkeer en wegen (projectleider) <p>Betrokkenen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beleidsmedewerker duurzaamheid; - Coördinator Buitendienst; - Beleidsmedewerker economie en ondernemen; - Communicatie; - Secretariaat.